

COUPERİN

François COUPERIN
(1668-1733)

10 Kasım 1668, Paris – 11 Eylül 1733

Fransız besteci, orgcu, klavsenci.

Couperin organistleri hanedanının üçüncüsü, kuşkusuz en önemlisidir. Müzikal açıdan yetenekli olan Couperin ailesinin diğer üyelerinden ayırt etmek için “Büyük Couperin” olarak adlandırılır.

J.S. Bach’ın mektup arkadaşıdır.

Babası St. Gervais Kilisesi’nin orgcusudur. Babasını 10 yaşındayken kaybetti, annesi tarafından aile dostu ve yine bir orgcu olan Jacques Thomelin’in yanına yerleştirildi. O kadar yetenekliydi ki daha küçücükken, kilise konseyi tarafından alınan bir kararla 18 yaşında kilisenin orgcusu olacağı ilan edilmişti. Gerçekten daha 14 yaşındayken St. Gervais’te vekâleten orgculuk yapmıştı.

1689'da çok zengin bir ailenin kızı olan Marie-Anne Ansault ile evlendi. Karısının ailesinin bağlantıları sayesinde bir yıl sonra Pièces d'Orque yayınlandı. Bir anda ünlendi ve birkaç yıl sonra (1693) Versaille Sarayı'nın dört orgcusundan biri olan sanatçı, kral ailesindeki çocukların müzik eğitimlerini de üstlenmişti. Yavaş yavaş Pari sosyetesinin aradığı bir ad olmaya başlamıştı. Kağıt üzerinde sarayın baş müzisyeni görünen, St. Gervais'ten abisi Michel-Richard Delalande ile rekabeti giderek kızışıyordu.1713'teki Pièces de Clavecin ününü iyice pekiştirdi. XIV Lois'in ölümünden sonra gerek L'Art de Toucher le Clavecin (klavsen çalma sanatı), gerekse de Leçons de Ténébres ile Fransa'nın en saygı duyulan bestecisi haline geldi. Bir adet de kendisi hakkında, Le Couperin, beste yapmıştı. 1720'lerde sağlığı bozulmaya başladı, durmadna üretiyordu. 1724, belki de Annus Mirabilis'i oldu. Arcangelo Corelli'nin trio sonata formunu geliştirdi. Le Parnasse, L'Apothèse de Lully, Les Nations'u besteledi. Bu eserlerden L'Apothèse de Lully, 193 yıl sonra Tombeau de Couperin'de çınlamıştır. 1730'da sağlığı aşırı derecesine bozuldu ve 1733'te öldü.

Bach ile yazışmaları ne yazık ki bugünlere ulaşmamıştır. Bach, ne yazık ki bu yazışmaları reşel kavanozlarının ağzını kapatmak için kullanmış.

Couperin'in müziği, yalnızca Fransız klavye çalma ve notalama geleneğinde beste yaptığı için, az tanınan bir müzikti. Yapıtlarının çoğu kırk beşinden sonrasına tarihlendiği için, geç başlamış ya da en azından geç bitirmiş bir besteci olan Couperin'e belleği, bütün bir beşeri tipler ve beşeri davranışlar silsilesini sevecen bir ironiyle izleme olanağı sağlamıştı.

Empresyonistlerin örnek aldığı bir bestecidir. Eserlerine başlık koymuştur. Başlık, eserin konusunu anlatmaktadır.

François Couperin, klavsene yeni bir estetik, yeni bir ton getirmiştir. Çalgı müziği kadar, kilise müziği de ilgi çekicidir. Tasviri oda müziği incelikler ve hicivle doludur. Apotheose de Corelli (Corelli'nin tanrısallaştırılması), apotheose de Lully adlı eserlerinde, Corelli ve Lully'nin stillerini saygıyla taklit eder. Kilise müziği soyludur ve anlatım yönünden dikkate değer derinliği vardır. Geleceğin klasikçilerinin uzak habercisi olan Couperin'in klavsen eserleri, gereksiz süslerden kurtulmuş duygulu ve yalın güzellikleriyle dikkati çekerler.

Angele Hewitt ve Alexandre Tharaud'dan Couperin'in eserlerini dinlemek çok keyiflidir.

Kazım Çapacı